

Уманський національний
університет садівництва

Факультет економіки і
підприємництва

Кафедра економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Макроекономіка»

Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Спеціальність:	<u>076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</u>
Освітня програма:	<u>Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</u>
Курс (рік навчання)	<u>2</u>
Форма навчання:	<u>денна</u>
Кількість кредитів ЄКТС:	<u>4</u>
Мова викладання:	<u>українська</u>
Обов'язкова/вибіркова:	<u>обов'язкова</u>

Лектор курсу	Руслан Мудрак
Профайл лектора	https://ket.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spivrobotniki/mudrak-ruslan-petrovich.html
Контактна інформація лектора (e-mail)	mrp1974@ukr.net
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=86

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу	➤ сформувати у студентів глибокі теоретичні знання з макроекономіки про сукупні результати економічної діяльності країни, ринкове саморегулювання, необхідність та інструменти державного регулювання економіки шляхом ви-вчення ключових положень базових макроекономічних теорій, ринкових механізмів та механізмів макроекономічної політики щодо регулювання економіки; набуття вмінь аналізувати результати функціонування національної економіки та оцінювати ефективність економічної політики держави тощо.
Завдання курсу	➤ показати місце макроекономічної науки в системі економічних наук; ➤ дослідити ключові положення методології макроекономічного рахівництва та оцінки результативності функціонування національної макросистеми; ➤ розкрити зміст, призначення, переваги та недоліки базових моделей макроекономічної рівноваги; ➤ з'ясувати сутність, причини та наслідки циклічності суспільного виробництва; ➤ ознайомити здобувачів з основними моделями економічного зростання; ➤ розкрити об'єктивну необхідність та пояснити механізм державного регулювання економіки за допомогою засобів фіскальної, грошово-кредитної та зовнішньоекономічної політики.
Компетентності	ЗК 1. здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; СК 1. критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності; СК 3. здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин..
Програмні результати навчання	ПРН 1. використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях; ПРН 2. застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності; ПРН 13. використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції / практичні (семінарські, лабораторні))	Зміст тем курсу	Завдання	Оцінювання (балів)	Залучені стейкхолдери (спільне проведення аудит. занять)
1					
Тема 1. Макроекономіка як наука	2/2	Рівні господарської системи та їх взаємозв'язок. Об'єктивна необхідність та можливість дослідження макроекономіки як окремої дисципліни: макроекономіка як явище, як сфера знань та як наука; основні проблеми, що досліджуються макроекономікою, як наукою; макроекономічні особливості при вивченні економічних процесів і явищ. Економічна система як об'єкт макроекономіки. Типи економічних систем: ринкова економіка; командно-адміністративна економіка; змішана економіка. Макроекономіка та економічна політика: позитивна і нормативна макроекономіка; обмеженість ресурсів і необмеженість потреб, як головна проблема вибору.	Опрацювання лекційного матеріалу. Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання та завдання. Виконання тестових завдань. Презентація реферату.	3	-
Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	4/2	Суть та основні характеристики Системи Національних Рахунків: суть СНР; концепція розширеного трактування виробництва (СНР-2008); класифікація видів економічної діяльності в СНР-2008; форми первинних доходів та суб'єкти, що їх отримують; інституційна одиниця; економічні операції в СНР (рахунок виробництва, рахунок утворення доходів, рахунок розподілу доходів, рахунок використання доходів, рахунок капітальних витрат, рахунок продуктів і послуг); принцип подвійного запису. Основні методологічні принципи побудови системи національних рахунків: ключові поняття в методології системи національних рахунків (поток і запаси, кінцева і проміжна продукція, первинні та вторинні доходи, поточні та капітальні доходи й витрати, податки на продукти та податки на виробництво, повна вартість, проміжне споживання та додана вартість); кругообіг «витрати-доходи» в умовах приватної, змішаної та відкритої змішаної економіки; Загальна характеристика макроекономічних показників: валовий національний продукт; валовий внутрішній продукт; чистий національний продукт; національний дохід; особистий дохід; наявний дохід (дохід після сплати податків); національне багатство. Методи обчислення ВВП: метод потоку витрат, метод потоку доходів, виробничий метод. Номінальний та реальний ВВП: номі-	Опрацювання лекційного матеріалу. Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання та завдання. Виконання тестових завдань. Розв'язання задач. Презентація реферату.	3	-

		нальний ВВП; реальний ВВП; індекси цін (індекс Ласпейреса, індекс Пааше, дефлятор ВВП, індекс Фішера). Виробництво і розподіл національного доходу. Виробнича функція Коба-Дугласа. Родинний розподіл національного доходу. Крива Лоренца. Економічна нерівність і політика соціального захисту населення.			
Тема 3. Макроаналіз сукупного попиту та сукупної пропозиції. Модель AD-AS [Macro analysis of aggregate demand and aggregate supply. Model AD-AS]*	4/2	Принципи функціонування ринкової економіки: виробники і споживачі; економічна відокремленість; ціни; попит і пропозиція; конкуренція; ринкова інфраструктура. Сукупний попит: натурально-речова та вартісна форма сукупного попиту; особливості сукупного попиту порівняно з однотварним попитом, крива сукупного попиту; фактори впливу на зміну розміру сукупного попиту (класичний підхід: пропозиція грошей, швидкість обігу грошей; кейнсіанський підхід: цінові фактори (ефект відсоткової ставки (ефект Кейнса), ефект багатства (ефект Пігу), ефект імпорتنних закупок); нецінові фактори). Сукупну пропозиція: крива сукупної пропозиції та її три відрізки – аналіз економічних процесів, які описуються сегментами кривої сукупної пропозиції; класична модель сукупної пропозиції; кейнсіанська модель сукупної пропозиції; цінові та нецінові чинники сукупної пропозиції. Макроекономічна рівновага в моделі «сукупний попит – сукупна пропозиція»: модель AD-AS та рівноважний рівень цін; перехід від короткострокової до довгострокової рівноваги; шоки попиту і пропозиції; стабілізаційна політика.	Опрацювання лекційного матеріалу. Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання та завдання. Виконання тестових завдань. Розв'язання задач. Презентація реферату.	3	-
Модульний контроль			Проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	10	
2					
Тема 4. Макроекономічна нестабільність	4/2	Суть макроекономічної нестабільності: суть економічного циклу та його фази; класифікація економічних циклів; функції економічної кризи; теорії економічних циклів (теорія зовнішніх факторів; чисто монетарна теорія; теорія перенакопичення; теорія недо-споживання; марксистська теорія циклу; неокласична та некейнсіанська теорії; психологічна теорія циклу). Економічна криза в Україні: основні параметри, особливості та причини. Проблеми зайнятості: суть безробіття та причини його виникнення, рівень безробіття. Види безробіття: фрикційне, структурне, інституціональне, циклічне, добровільне. «Повна зайнятість» та природний рівень безробіття. Закон Оукена. Безробіття і проблема рівноваги на ринку праці. Попит на працю: класична функція попиту на працю; кейнсіанська функ-	Опрацювання лекційного матеріалу. Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання та завдання. Виконання тестових завдань. Розв'язання задач. Презентація реферату.	3	-

		ція попиту на працю; пропозиція праці; рівновага на ринку праці; економічна нерівність та державна політика соціального захисту населення. Безробіття в Україні: динаміка, структура. Суть інфляції. Види інфляції: помірна, галопуюча та гіперінфляція. Типи інфляції: інфляція попиту та інфляція витрат; очікувана та неочікувана інфляція. Структурна та монетарна концепції визначення першопричин інфляції. Інфляція в Україні: характер та причини.			
Тема 5. Кейнсіанська модель макроекономічної рівноваги	4/2	Споживання – найстабільніший компонент сукупного попиту: функція споживання Кейнса та її модифікація; функція споживання неокласиків; середня та гранична схильність до споживання; аналіз взаємозв'язку споживання і доходу, споживання і багатства; динаміка частки споживання у валовому продукті України. Заощадження: суть та чинники: функція заощаджень; середня та гранична схильність до заощаджень; заощадження та інвестиції; проблема заощаджень в Україні. Інвестиції: суть та типи (інвестиції у виробництво, житлове будівництво, товарно-матеріальні запаси): функції інвестицій; рівновага на фінансових ринках: попит і пропозиція позичкових коштів; рівноважна відсоткова ставка; невідсоткові фактори впливу на інвестиційний попит; інвестиції та рівень національного виробництва; мінливість інвестицій. Сукупні видатки економіки та рівень національного виробництва: вплив сукупних витрат на ЧНП в умовах закритої економіки (метод «витрати-випуск» (Кейнсіанський хрест); метод «вилучення та ін'єкції»); коливання рівноважного рівня випуску навколо економічного потенціалу – вплив інвестицій на рівноважний ЧНП; ефект мультиплікатора. Рівноважний ЧНП і ЧНП в умовах повної зайнятості: рецесійний та інфляційний розриви. Зовнішня торгівля і рівноважний об'єм виробництва.	Опрацювання лекційного матеріалу. Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання та завдання. Виконання тестових завдань. Розв'язання задач. Презентація реферату.	3	-
Тема 6. Економічне зростання	2/2	Суть, фактори й типи економічного зростання: поняття економічного зростання; погляди на економічне зростання; фактори економічного зростання; економічний розвиток і його рівень. Моделі економічного зростання: Кейнсіанські моделі економічного зростання (модель Домара, модель Харрода, Домара-Харрода); модель економічного зростання Солоу. Проблеми економічного зростання в різних групах країн та в Україні: економічне зростання в розвинутих країнах та політика зростання; економічне зростання у країнах, що розвиваються; особливості економічного розвитку України та перехід до економічного зростання.	Опрацювання лекційного матеріалу. Відповіді на тематичні запитання та завдання. Виконання тестових завдань. Розв'язання задач. Презентація реферату.	3	-

Модульний контроль		Проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	10		
3					
Тема 7. Механізм фіскальної політики	2/4	Бюджетно-податкова політика та її основні функції. Інструменти фіскальної політики: податкова система та принципи її побудови; прямі і непрямі податки; державні видатки (поточні та довгострокові) та основні напрями державних видатків (державне споживання, трансферти, капіталовкладення, сплата відсотків). Дискреційна фіскальна політика: вплив державних закупок на ЧНП; вплив чистих податків на ЧНП. Автоматична фіскальна політика. Напрями бюджетної політики: бюджетні дефіцити та надлишки; дефіцит державного бюджету та способи його фінансування. Фіскальна політика та проблема збалансування бюджету: стабілізаційна та бюджетна функції фіскальної політики; структурний і циклічний дефіцити державного бюджету. Проблеми вибору фіскальної політики. Характерні риси бюджетно-податкової політики в Україні.	Опрацювання лекційного матеріалу. Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання та завдання. Виконання тестових завдань. Розв'язання задач. Презентація реферату.	5	-
Тема 8. Грошовий ринок та монетарна політика	4/4	Ринок грошей: грошовий та кредитний ринок; «гроші для угод» та «гроші в широкому розумінні»; грошові агрегати. Попит на гроші: класична теорія попиту на гроші; кейнсіанська теорія попиту на гроші; попит на «гроші для угод»; попит на «гроші як активи»; попит на гроші та відсоткова ставка. Пропозиція грошей: банківська система, Національний банк та емісія грошей; роль банків у створенні додаткових грошей; грошовий мультиплікатор. Модель IS-LM. Монетарна політика: цілі та види монетарної політики; інструменти грошово-кредитної політики (зміна норми обов'язкового резервування; дисконтна політика (облікова ставка); операції на відкритому ринку). Взаємозв'язок грошово-кредитної та бюджетно-податкової політики. Особливості грошово-кредитної політики в Україні на сучасному етапі.	Опрацювання лекційного матеріалу. Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання та завдання. Виконання тестових завдань. Розв'язання задач. Презентація реферату.	5	+
Тема 9. Міжнародна торгівля та зовнішньоекономічна політика держави	4/4	Міжнародна торгівля: необхідність та роль у розвитку національної економіки. Економічні переваги: теорія абсолютним переваг А. Сміта; теорія порівняльних переваг Д. Рікардо. Торгівля при постійних витратах заміщення. Торгівля в умовах зростаючих витрат заміщення: теорія Хекшера-Оліна; парадокс Леонтьєва; теорія Портера. Попит і пропозиція на світовому ринку: рівноважна ціна на світовому ринку; вигоди від зовнішньої торгівлі та роз-	Опрацювання лекційного матеріалу. Відповіді на тематичні запитання та завдання. Виконання тестових завдань. Розв'язання задач. Презентація реферату.	5	-

		поділ доходу. Види торговельної політики: експансіоністська, протекціоністська, політика вільної торгівлі. Інструменти протекціоністської торговельної політики. Характерні риси зовнішньої торгівлі України на сучасному етапі. Україна в СОТ: стан, можливості та загрози.			
Тема 10. Відкрита економіка	2/4	Міжнародні потоки товарів і капіталів. Макроекономічна політика у відкритій економіці: взаємозв'язок між чистим експортом та чистими інвестиціями; модель Мандела-Флемінга; макроекономічна політика за плаваючого валютного курсу; макроекономічна політика за фіксованого валютного курсу; вплив міжнародної мобільності капіталу на результативність макроекономічної політики. Платіжний баланс: система подвійного запису в платіжному балансі; класифікація статей платіжного балансу; взаємозв'язок рахунків платіжного балансу. Валюта і валютні курси: суть та способи визначення. Міжнародні системи валютних курсів: золотий стандарт; Бреттон-Вудська валютна система; Ямайська (Кінгстонська) валютна система. Валютні курси, зовнішня торгівля і платіжний баланс.	Опрацювання лекційного матеріалу. Відповіді на тематичні запитання та завдання. Виконання тестових завдань. Розв'язання задач. Презентація реферату.	5	-
Модульний контроль			Проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	12	
Всього				70	
Екзамен				30	
Всього за курс				100	

* лекційне та семінарське заняття проводяться на англійській мові

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика оцінювання	В основу рейтингового оцінювання знань закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, модульного контролю, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) здобувач може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) здобувач може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час підготовки рефератів (есе) та індивідуальних науково-дослідних завдань, проведення контрольних заходів здобувачі повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, які визначено Кодексом доброчесності Уманського НУС. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (за погодженням із деканом факультету)

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Кількість балів за змістовий модуль	Поточне оцінювання та самостійна робота (70)																			
	ЗМ 1(19)						ЗМ 2 (19)						ЗМ 3 (32)							
Теми	9						9						20						Модульний контроль (12 балів)	Підсумковий тест (іспит 30)
	Т №1	Т №2		Т №3		Модульний контроль (10 балів)	Т №4	Т №5		Т №6		Модульний контроль (10 балів)	Т №7	Т №8		Т №9		Т №10		
Кількість балів за теми та модульний контроль	3		3		3		3		3		3		5		5		5		5	
Кількість балів за видами робіт	п	срс	п	срс	п	срс	п	срс	п	срс	п	срс	п	срс	п	срс	п	срс	п	срс
активність на практичних заняттях	2	-	2	-	2	-	2	-	2	-	2	-	4	-	4	-	4	-	4	-
виконання самостійної роботи студентів	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	
90 – 100	A	відмінно	
82-89	B	добре	
74-81	C	задовільно	
64-73	D	задовільно	
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	